

جاری ایلین خرداد آبی نین اورتالاریندا واشنگتون شهرینده اؤلمز شاعریمیز نظامی گنجوی نین سککیز یوز اللی ایللیگی قئید اولوندو. گۆزه ل طنطنه ایله قورولان بو مراسمه ایرانلی و آمریکالی نظامی شناسلار و عالملر طرفیندن اولو نظامی نین ادبی شخصیتی و ائله جه ده بیزه یادگار قویوب گئتدگی ادبی ارثی، هر طرفلی صورتده آراشدیریلیب اونون شعرلریندن اولونموش ترجمه لر و هابئله اونون قونشو ادبیاتلارداکی تاثیریندن دانیشیلدی. بو مراسمه دوکتور عبدالحسین زرین کوب، دوکتور جعفر محجوب و دوکتور رضا قانون پرور، آلتی نجی عصرین اولو شاعری نظامی گنجوی نین یارادیجیلیقی حاققیندا اؤز آراشدیرمالاری نین نتیجه لرینی اوخودولار. آدی گنچن مراسمه اؤنجه دوکتور زرین کوب اؤز چیخیشیندا نظامی نین فارس، شرق و دونیا ادبیاتینا قویدوغو درین تاثیر حاققیندا دانیشدی او دئدی: "تکجه تورک دیللی و اوردو دیللی شاعر و یازیچیلار یوخ، بلکه شیلر، گوته و دون خوان کیمی دونیاجا تانمیش شخصلرده نظامی نین ادبی و هنری یارادیجیلیقیندا فایدالانمیشلار." عالم، نظامی نین فلسفی دوشونجه لری حاققیندا ایسه دئدی: "نظامی نین آلتیمیش یاشیندان سونراکی ایللرده یازیب یاراتدیغی اسکندرنامه ده، فلسفی دوشونجه لری داها آرتیق گۆزه ده بیر. حالبوکی شاعرین سیرلر خزینه سینده عرفانی چهره سی واردیر. (آدی گنچن ایلك اثر فردوسی نین اسکندر نامه سینه و ایکینجی اثرده سنایی نین حدیقه سینه اوخشارلیقی واردیر.)" دوکتور عبدالحسین زرین کوب آرتیردی: "گرکی شاعرین اسکندرنامه ده شاهانه بزم مجلسلریندن اوزاقلاشماسی و اخلاقا و عرفانا یؤنه لیشی گۆرونور آنجاق اونون فلسفی فیکرلری عشق نامه و عیش نامه لرینده قاباریق شکیلده گۆزه چارپیر... آلتی نجی عصرده نظامی نین فلسفی دوشونجه لری کیمی عقیده لر کفر ساییلیردی و بونا گۆره ده چالیشیلیردی کی فلسفه و فیلسوفدان اوزاقلاشیلین. نظامی بئله نجی دؤورده یئددی یونانلی فیلسوفون سؤزلرینی و روملو اسکندرین افسانه سی نی قرآندا گنده ن ذوالقرنینله بیرلیکده یازیر. و چالیشیرکی فلسفی دوشونجه لرله دینی عقیده لر آراسیندا بیر نوع باریش یارادسین و ائله بونا گۆره ده اونون فلسفی شعرلرینده یونانلی فیلسوفلارین او جمله دن ذیمقراطیس، سقراط، افلاطون، ارسطو و حتی فرورسون فلسفی دوشونجه لری ایله یاناشی الهی و دینی دوشونجه لرینده تاثیر آچیق و آیدین شکیلده گۆرونور... بو داهی شاعر فلسفی دوشونجه لری ایله یاناشی اخلاقی موضوعلاریندا لازمی توجهی ائتمیشدیر. اؤرننگ اوچون شاعرین پالان تیکن و نالبند ایله ائششک آراسیندا گنده ن داستانینا اشاره ائتمک اولار. بو داستاندا نالبند و پالان تیکن، ائششکدن نال و پالانین قارشیلیغینی آلماغا چالیشیرلار و ائششکده طلبکارلار الینده قورتولماق اوچون نال و پالانی یئره آتیب قاچیر." دوکتور زرین کوب سؤزلرینه بئله سون قویدو: "نظامی اسکندر نامه ده بیر فیلسوفدور. بیر فیلسوف کی قادی نین یوکسک منلیگی نی اؤیوموش و قادینلاری حکمت و کمالدا کیشیلردن محتاجسیر گؤستمیش." داها سونرا دوکتور ذبیح الله صفا سؤز آلدی. او اؤز معروضه سینده نظامی و فردوسی اسکندرنامه لری حاققیندا مقاله سینا اوخودو. او اسکندرین نظامی و فردوسی اثرلرینده یئرینه اشاره ائده رک خاطرلاندیکي: "فیلقوس اوغلو اسکندر، اوچ بؤیوک ساواشدا ایکینجی داریوشو مغلوب ائدیب ایراندا ۲۷۰ ایلیک هخامنشی سلسله سی نین حکومتینه سون قویدو. ساواشلاردا اسکندرین الهه ائتدیگی باشاریلار اونو افسانه وی قهرمانا چئویردی اسکندرین ایگیدلری ایرانی ترک ائتدیکن سونرا اسکندر حاققیندا قهرمانلیق داستانلاری تعریفله دیلر و بئله لیکله ده اونون یاشایش دستانی غرب و شرقده دیلره دوشدو. میلادی ایکینجی عصرده بو افسانه وی داستانلار رومان شکلینده یازیلدی

كى بو اثرين اصلينى ارسطونون نيره سى كالستينه يه نسبت وئريلميشدير. (ارسطو ۲۲۸ ايل ميلاددان اۇنجه اسكندر طرفيندن اۇلدورولدو) البته بو اثر تاريخى حقيقتلردن بوشدور. بو افسانه نين يونانجا متنى عربجه و پهلويجه ترجمه لر شكلينده شرقه ده گليب چاتدى و بئله ليكله ده اسكندر شرق شاعرلرى نظرينده غربلى فاتح سمبولو اولدو. دوكتور احمد مهدوى دامغانى ايسه نظامى گنجوى نين اثرلرينى مذهبي و اخلاقى جهتجه آراشديردى. او نظامى نى، سنابى و جامى ايله مقايسه انديب بئله بير نتيجه يه چاتديكى نظامى نين اكثر شعرلرى نين مذهبي ماياسى واردير. دامغانى دئدى: "گركى سنابى و جامى ده دينچى شاعرلر اولوب اكثر شعرلرينده آلاهى تاپينميشلار و اونون پيغمبرينى مدح ائتميشلر آنجاق نظامى نين شعرلرى داها گۆزه ل و اوره گه ياتاندير... نظامى نين ياراديجيلقى نين بير باشقا يۇنوده اونون ياراديجيلقىندا قرآن و حديثن يئر آلماسيدير. او دائما اسلامى عقيده لرى، چتين و موشكول فلسفى دوشونجه لردن اوستون بيلميشدير. و بونا گۆره ده نظامى نين شعرلرى قورو و چتين فلسفى دليللردن ايراقدير. او بير خاشع قول كيمي هر حالدا آلاهى وحى قايناقى بيليب و بونو گۆزه ل شكليده اوز شعرينده ترنم ائتميشدير..." دوكتور احمد مهدوى دامغانى سؤزلرينه بئله سون قويدو: "من باشا دوشه بيلميرم كى كومونستلر نئجه جهد ائديرديلر بير شاعرى كى هر نه يى وارسا قرآنداندير؛ ملحد و كومونست آدلانديرسينلار." خاطرلتمالى ييق كى بئله نچى بۇيوك توتما مراسمى لوس آنجلس شهرينده ده گنجيريلدى.

يازى حاققيندا ايستك و گؤروش لرى نيزى بيزيمله پايلاشين.

info@shafizadeh.net & shafizadeh_f@yahoo.com

- يازى نين عنوانى: نظامى گنجوى نين آمريكادا گنجيريلن مراسمى
- يازيجى: صمد شفيع زاده
- يول درگى سى